

1. Durf te dromen: wat als het lukt?

Een droom zonder plan is slechts een wens. Maar als het wél lukt?

Al sinds de decentralisatie van 1997 gaat er structureel iets mis in de Nederlandse onderwijshuisvesting. Veel professionals weten dit al jaren; zelf ontdekte ik het pas recent. Maar zodra je het weet, ontstaat een morele verantwoordelijkheid om het gesprek te openen en het goede voorbeeld te geven.

2. Hoe we in een ‘zesjes-cultuur’ belandden

In Nederland hebben we een diepgewortelde cultuur van “sober en doelmatig”. Ook in de onderwijshuisvesting. Al bijna dertig jaar bouwen we scholen op normkosten, waarbij het Bouwbesluit wordt gezien als voldoende. De VNG-norm is slechts een advies, maar fungeert in de praktijk als zowel ondergrens én gelijk ook als bovengrens.

Dat we middel en doel zijn gaan verwarren is begrijpelijk. De decentralisatie ging gepaard met een efficiencykorting van 10%, en de split-incentive heeft decennialang verdeeldheid veroorzaakt. Maar het resultaat is duidelijk: verschraving van de leeromgeving voor onze kinderen.

3. Het kan anders: inspirerende voorbeelden

Gelukkig is er voldoende bewijs dat het anders kan - met dezelfde middelen, maar andere keuzes.

- Stichting Mevrouw Meijer realiseert projecten zoals De Zevensprong in Best (Buro Kettinghuls).
- IPS Amsterdam toont met projecten van o.a. Jimmy van der Aa (A Kwadraat) wat mogelijk is.
- Yaike Dunselman en 9graden architectuur laten zien hoe kwaliteit leidend kan zijn.
- Het Programma Onderwijshuisvesting (POHV) komt langzaam op gang en levert mooie producten op.
- Tijdens de Maatschappelijk Vastgoeddag liet Bouwstenen voor Sociaal zien dat er voldoende redenen zijn voor optimisme.

4. Een veranderende politieke wind

Ook politiek lijkt iets te verschuiven. D66 en CDA zoeken toenadering; Ilana Rooderkerk sprak namens de PO-Raad over het Deltaplan Scholen. Een toekomstig regeerakkoord zou zomaar ambitieuzer kunnen zijn dan we jaren gewend waren.

We hoeven niet genoeg te nemen met een zesje. Een acht, negen - zelfs een tien - is haalbaar. Dat is precies wat Uw-Topia wil laten zien: waar een wil is, is een weg.

5. De lat moet omhoog – en dat kan

De huidige normering is structureel te laag:

- Bouwbesluit / Bbl vormt slechts een minimale ondergrens;
- Frisse Scholen klasse C is op punten zelfs slechter dan het Bbl;
- Duurzaamheid, circulariteit, flexibiliteit en inclusiviteit worden onterecht weggezet als “linkse hobby’s”.

Maar die houding kunnen we ons niet permitteren. Zeker niet nu we al aan 1,5°C opwarming zitten en richting 2050 mogelijk 2,5°C bereiken, met miljarden klimaatvluchtelingen als gevolg. Toch is het nog niet te laat. De bouwsector kan haar CO₂-uitstoot drastisch verlagen. Dat verdient zich terug - vaak zelfs volledig. Maar het vraagt om durf, visie en samenwerking.

6. Waar het werkelijk om gaat

Te vaak verliezen we ons in discussies over groepen, belangen of verantwoordelijken. Maar uiteindelijk draait het om iets veel groters: liefde, vertrouwen en verantwoordelijkheid voor de toekomst.

Het gaat om uw kinderen, mijn kinderen, onze kleinkinderen, onze planeet en ons onderwijs.

7. De visie van Uw-Topia

Uw-Topia wil het onderwijs geven wat het verdient: fijne, gezonde, inspirerende plekken waar kinderen leren rouwen, vertrouwen, liefhebben, leren, groeien en ontwikkelen. Gebouwen zijn daarvoor geen doel, maar het omhulsel: de plek waar het wonder van ontwikkeling mag plaatsvinden, gedragen door wetenschap én liefde. Zullen we dat omhulsel dan ook zo maken, dat het uitnodigt om precies dat te doen waar het voor bedoeld is?